

Klimaatverandering

Nieuwste inzichten

Janette Bessembinder
e.v.a.

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Opzet presentatie

- Wat is klimaatverandering en het broeikaseffect?
- IPCC temperatuurprojecties tot 2100
- Waargenomen klimaatverandering
- De nieuwe KNMI-klimaatscenario's
- Verschillen met oude WB21 scenario's

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Wat is klimaatverandering?

- Klimaatverandering is van alle tijden
  - **Natuurlijke invloeden:**
    - Interne schommelingen (El Niño)
    - Variaties in de zon en in de stand van de aarde (ijstijden)
    - Grote vulkaanuitbarstingen
  - **Menselijke invloeden**
    - Broeikasgas-emissies
    - Veranderingen van landgebruik

www.netwerk.nl

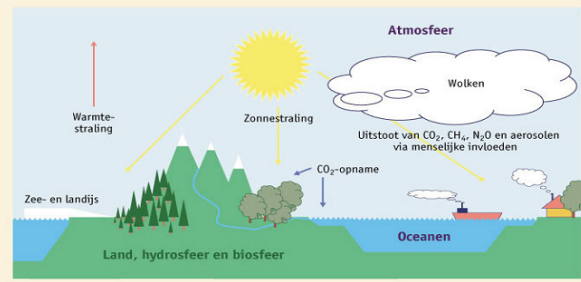
www.fines.be

www.knmi.nl/.floor

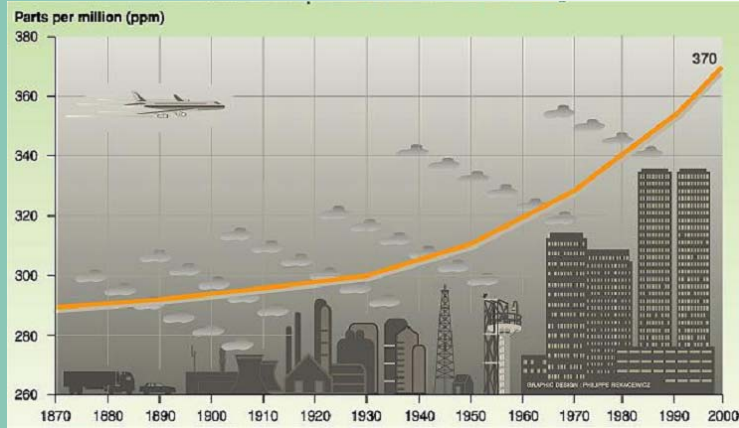
Het broeikas-effect

Schematisch overzicht van de componenten van het mondiale klimaatsysteem en hun interacties

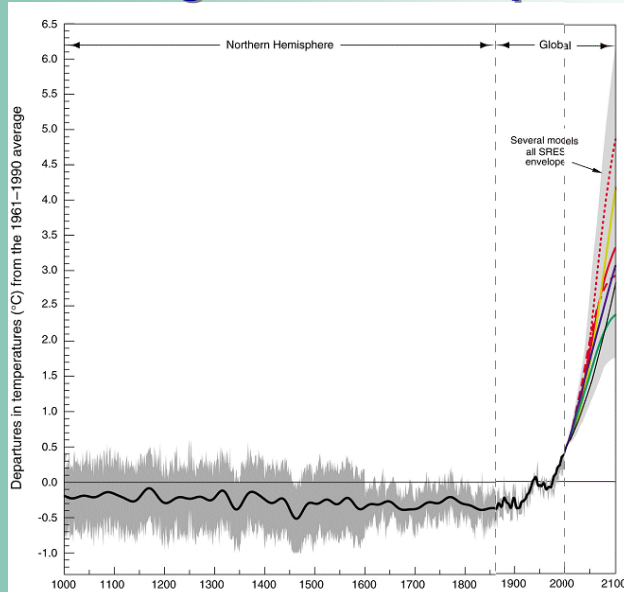
- Zonnestraling warmt de aarde op
- De aarde straalt de warmte weer uit
- Broeikasgassen, o.a. CO_2 , houden warmtestraling vast
- De aarde is daardoor $+15^\circ\text{C}$ i.p.v. -18°C

Toename broeikasgassen

- Natuurlijk CO₂ verhoogt de temperatuur met 12°C
- De mens heeft de concentratie CO₂ met 30% verhoogd

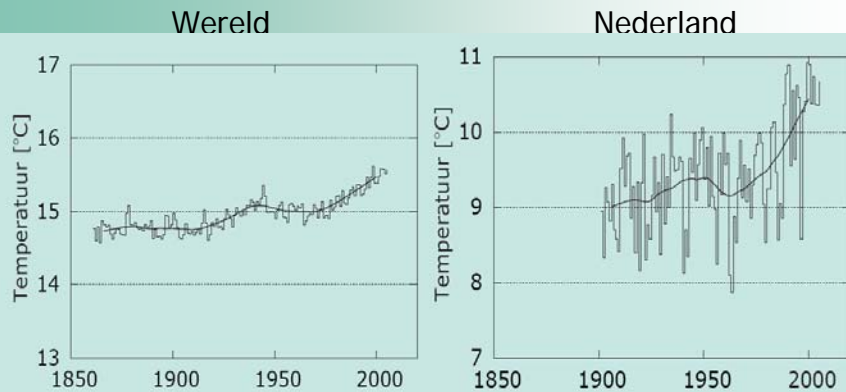
Gevolg voor de temperatuur...

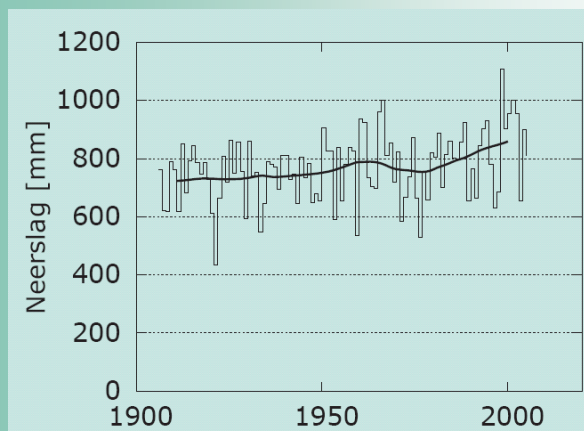
Gemiddelde jaartemperatuur

- Grotere jaar-op-jaar variatie voor een regio dan op wereldschaal
- Significante stijging gemiddelde temperatuur voor de meeste Europese stations

Neerslag in Nederland

- Toename jaarneerslag door toename in herfst, winter en lente
- Geen verandering in zomerneerslag

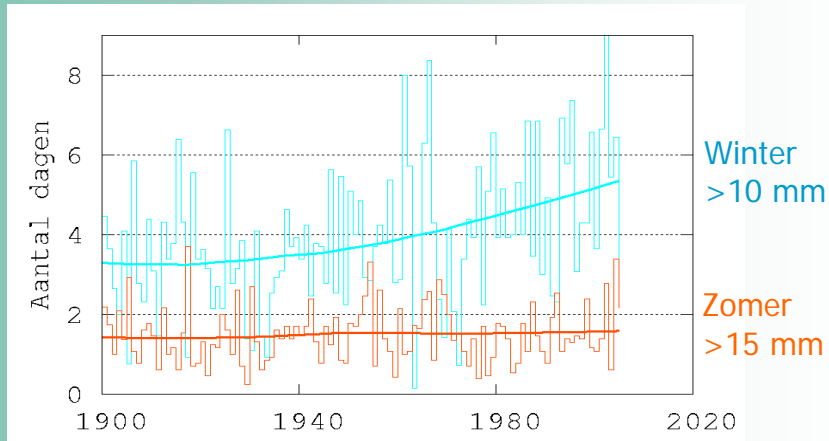

**Jaarneerslag:
gemiddelde
13 stations in
Nederland**

Neerslag in Nederland

- Aantal dagen met > 10 mm in de winter en met > 15 mm in de zomer in Nederland

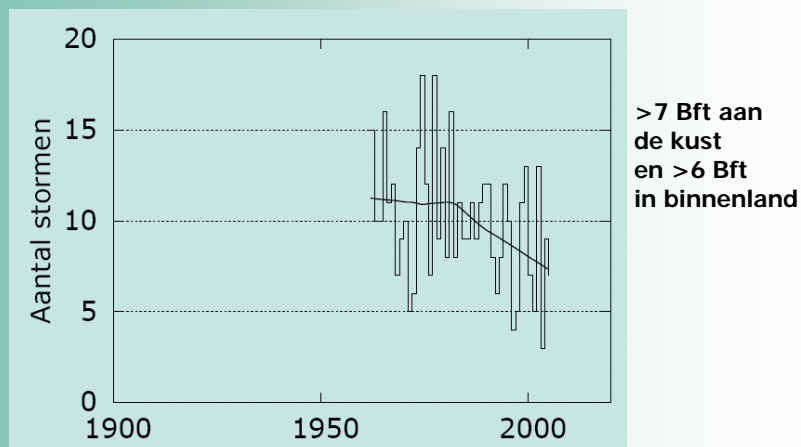

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Stormen in Nederland

- Afname stormfrequentie in Nederland

Bron: HYDRA

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Wat zijn klimaatscenario's?

Consistente beelden van een mogelijk toekomstig klimaat.

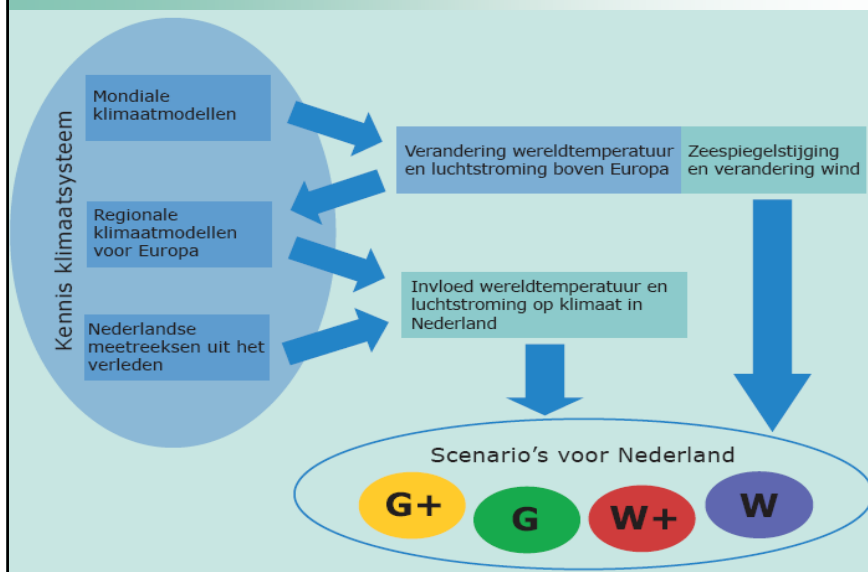
Ze geven aan hoe groot de veranderingen kunnen zijn voor o.a. temperatuur, neerslag, verdamping, wind en zeespiegel

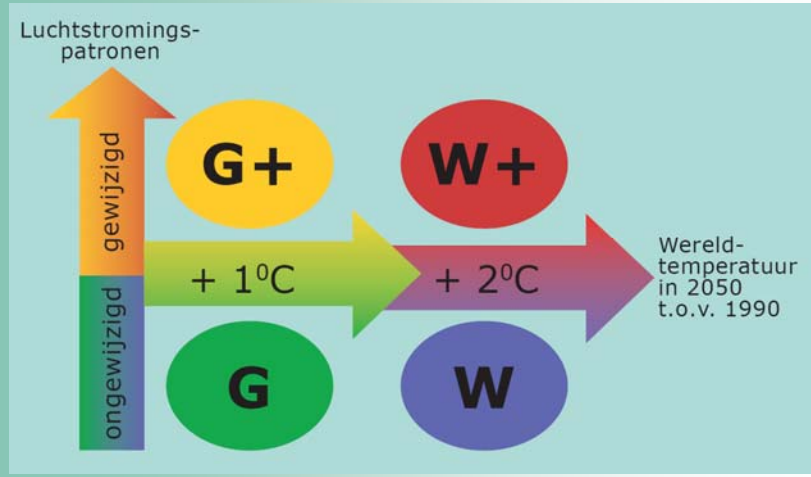
Mogelijke toekomstbeelden t.b.v. aanpassingen in:
waterbeheer, kustverdediging, landbouw, energie, ecologie, natuurbeheer, sport en toerisme, etc.

Methodologie

Indeling van de scenario's

KNMI '06 scenario's: 2050 t.o.v. 1990

		G	G+	W	W+
		+1°C nee	+1°C ja	+2°C nee	+2°C ja
Wereldwijde temperatuurstijging					
Verandering in luchtstromingspatronen					
Winter ³	gemiddelde temperatuur	+0,9°C	+1,1°C	+1,8°C	+2,3°C
	koudste winterdag per jaar	+1,0°C	+1,5°C	+2,1°C	+2,9°C
	gemiddelde neerslaghoeveelheid	+4%	+7%	+7%	+14%
	aantal natte dagen (≥ 0,1 mm)	0%	+1%	0%	+2%
	10-daagse neerslagsom die eens in de 10 jaar wordt overschreden	+4%	+6%	+8%	+12%
Zomer ³	hoogste daggemiddelde windsnelheid per jaar	0%	+2%	-1%	+4%
	gemiddelde temperatuur	+0,9°C	+1,4°C	+1,7°C	+2,8°C
gemiddelde neerslag		+3%	-10%	+6%	-19%
aantal natte dagen (≥ 0,1 mm)		+2%	+2%	+2%	+2%
dagsom van de neerslag die eens in de 10 jaar wordt overschreden		+13%	+5%	+27%	+10%
potentiële verdamping		+3%	+8%	+7%	+15%
Zeespiegel	absolute stijging	15-25 cm	15-25 cm	20-35 cm	20-35 cm

KNMI '06 scenario's: 2050 t.o.v. 1990

Koninklijk

		G	G+	W	W+
Wereldwijde temperatuurstijging		+1°C	+1°C	+2°C	+2°C
Verandering in luchtstromingspatronen		nee	ja	nee	ja
Winter ³	gemiddelde temperatuur	+0,9°C	+1,1°C	+1,8°C	+2,3°C
	koudste winterdag per jaar	+1,0°C	+1,5°C	+2,1°C	+2,9°C
	gemiddelde neerslaghoeveelheid	+4%	+7%	+7%	+14%
	aantal natte dagen (≥ 0,1 mm)	0%	+1%	0%	+2%
	10-daagse neerslagsom die eens in de 10 jaar wordt overschreden	+4%	+6%	+8%	+12%
Zomer ³	hoogste daggemiddelde windsnelheid per jaar	0%	+2%	-1%	+4%
	gemiddelde temperatuur	+0,9°C	+1,4°C	+1,7°C	+2,8°C
gemiddelde neerslaghoeveelheid		0%	0%	+6%	-19%
dagsom van de neerslag die eens in de 10 jaar wordt overschreden		0%	0%	+27%	+10%
Zeespiegel	potentiele verandering	+20 cm	+20 cm	+7%	+15%
	absolute stijging	15-25 cm	15-25 cm	20-35 cm	20-35 cm

Algemeen beeld

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

- Opwarming zet door
- Winters gemiddeld natter
- Heviger extreme zomerbuien
- Veranderingen in het windklimaat klein
- Zeespiegel blijft stijgen

Samen geven de scenario's een "verwachting" voor het toekomstig klimaat

Wat is nieuw t.o.v. WB21?

Inhoudelijk:

- Laagste scenario uit 2000 vervallen
- Twee "droge zomer"-scenario's door veranderingen in windrichting
- Neerslagextremen: winter ↓ , zomer ↑
- Bandbreedte zeespiegelstijging kleiner
- Natuurlijke variabiliteit meer zichtbaar gemaakt